

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ШКОЛІ. ПОВІДОМЛЕННЯ I

Худолій О.М., Іващенко О.В., Карпунець Т.В., Кринін Ю.В.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Анотація. У статті розглядається програма педагогічної практики в середніх класах загальноосвітньої школи. Конкретизуються: мета і завдання практики, тривалість і строки проведення, обов'язки практикантів, зміст роботи, перелік звітної документації. Наводяться зразки оформлення звітної документації та пояснення до її упорядкування.

Ключові слова: педагогічна практика, програма, документи планування.

Вступ. Однією з форм організації навчального процесу у ВНЗ є педагогічна практика. На факультетах фізичної культури педагогічних університетів накопичений позитивний досвід проведення педагогічної практики. Але введення нової Навчальної програми з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 5—9 класи [7], 10—11 класів [6] вимагає оптимізації підготовки вчителя фізичної культури і відповідно внесення змін до організації педагогічної практики в школі.

Мета — сформулювати концепцію і зміст програми педагогічної практики в школі.

Методи дослідження — аналіз і узагальнення науково-методичної літератури; системний підхід.

Результати дослідження. На основі аналізу науково-методичної літератури [1, 2, 3, 4, 5] і нормативних документів були упорядковані програми педагогічної практики в середніх і старших класах загальноосвітніх навчальних закладів.

ПРОГРАМА
педагогічної практики
студентів IV курсу факультету
фізичного виховання

Мета і завдання практики

Педагогічна практика у загальноосвітній школі є продовженням і результатом

навчально-виховного процесу, що проводиться у вищому навчальному закладі. Основною метою педагогічної практики на випускному курсі є створення єдиної системи, яка органічно поєднує отримані студентом знання і вміння з навичками практичної роботи вчителя фізичної культури у школі.

Для реалізації поставленої мети студенти повинні навчитися діяти як вчитель фізичної культури, як класний керівник і як організатор спортивно-масової роботи. Основними завданнями при цьому є:

- поглиблення і закріплення теоретичних знань, отриманих у вузі, застосування їх на практиці,
- навчання студентів плануванню і проведенню навчально-виховну роботу з урахуванням вікових, статевих та індивідуальних розбіжностей психічного і фізичного розвитку школярів,
- розвиток вміння проводити уроки різного типу, використовуючи при цьому різноманітні засоби, методи і методичні прийоми,
- навчання виконувати функції класного керівника, проводити колективну та індивідуальну виховну роботу, а також виховну роботу з батьками,
- прищеплення інтересу до науково-дослідної роботи, знайомство з досвідом роботи вчителів-новаторів,
- ознайомлення і участь у підготовці і проведенні позакласних і позашкільних форм роботи з фізичного виховання школярів,

- набуття умінь самостійно і творчо вирішувати проблеми фізичного виховання старшокласників,
- завершення формування основних професійно-педагогічних умінь і навичок.

Тривалість і строки проведення

Педагогічна практика на IV курсі на факультеті фізичного виховання триває впродовж п'яти тижнів, строки практики визначаються навчальним планом.

Обов'язки студентів-практикантів

Студент-практикант повинен виконувати всі види робіт, що передбачені програмою практики.

Студент-практикант зобов'язаний виконувати правила розпорядку, встановлені у школі, і розпорядження адміністрації школи і керівників практики всіх ланок.

Тривалість перебування студента-практиканта у школі — 6 годин кожного робочого дня.

Студенти-практиканти повинні бути взірцем дисциплінованості, ввічливості, тактовності.

Студент-практикант повинен здати звітну документацію груповому методисту не пізніше 3-х днів після завершення педагогічної практики.

Відповідальність

Відповідальним за педагогічну практику і методистами призначаються викладачі кафедри ТМФВ. Роботою студентів у школі також керують вчителі-методисти з фізичної культури. Контроль за ходом педагогічної практики здійснюється відповідним відділом університету і адміністраціями шкіл.

Зміст роботи

Робота здійснюється з учнями середніх (V—IX) класів. За кожним класом закріплюється один студент.

Навчально-методична робота:

- складання індивідуального календарного плану-графіка всієї роботи студента на весь період практики;
- ознайомлення з методикою проведення уроків фізичної культури у закріпленому класі вчителем школи;

- планування навчально-виховної роботи з фізичного виховання для учнів закріпленого класу (річне, тематичне і поурочне планування);
- підготовка і проведення щонайменше 8—12 уроків фізичної культури у закріпленому класі (два з яких залікові) з наступним їх аналізом вчителем, методистом і бригадою студентів;
- вивчення різних форм контролю за рівнем фізичної підготовленості учнів у школі;
- вивчення впливу вікових і статевих особливостей на зміст, методику і проведення уроку фізичної культури у старшій школі;
- проведення тестування учнів за основними показниками фізичної підготовленості;
- дотримання правил техніки безпеки і страхування на заняттях фізичною культурою;
- умінь застосовувати технічні засоби навчання і нестандартне обладнання;
- умінь узагальнювати передовий педагогічний досвід роботи вчителів і використовувати сучасні форми роботи з фізичного виховання.

Виховна робота:

- вивчення класу, за яким закріплений студент, ознайомлення з роботою вчителів — предметників і класного керівника (бесіди з ними, вивчення їхніх планів роботи, відвідування уроків і позакласних заходів);
- проведення індивідуальної виховної роботи з учнями;
- ведення щоденника педагогічних спостережень;
- організація і проведення виховного заходу у закріпленому класі з наступним його обговоренням.

Спортивно-масова робота:

- ознайомлення із системою різноманітних форм фізичного виховання учнів загальноосвітніх шкіл;
- вивчення принципів відбору для комплектування збірних команд школи з різних видів спорту;
- розробка положення про проведення змагань або сценарію фізкультурного свята;
- проведення занять в одній із спортивних секцій школи;
- ознайомлення з діяльністю і робочою документацією спортивної організації школи;
- ознайомлення з організацією і методикою проведення занять в одній із спортивних секцій;
- участь у підготовці спортивного активу, суддів по спорту.

Організаційна робота:

- участь у настановчій і підсумковій конференціях;
- ознайомлення з адміністрацією, колективом вчителів і матеріальною базою школи, з її традиціями і розпорядком;
- участь у чергуванні по школі;
- систематичне складання робочої документації;
- оформлення «Куточка практиканта».

Перелік звітної документації.

1. Індивідуальний план роботи студента-практиканта на період практики.
2. Щоденник педагогічних спостережень.
3. Річний навчальний план.
4. Тематичний план з розділу програми для паралелі класів.
5. Календарний план на чверть для закріпленого класу.
6. Вісім планів-конспектів уроків фізичної культури, два з яких — розгорнуті.
7. Протокол хронометрування та пульсометрії уроку фізичної культури.
8. Протокол обговорення залікового (контрольного) уроку.
9. Протоколи тестування рухової підготовленості школярів.
10. Робочий план занять в одній із спортивних секцій.
11. Календарний план спортивно-масової роботи школи на півріччя.
12. Положення (сценарій) спортивно-масового заходу.
13. Методична розробка виховного заходу з протоколом його обговорення.
14. Психолого-педагогічна характеристика учня.
15. Звіт про проходження практики.
16. Характеристика на студента із школи з оцінкою його роботи.

Зразки звітної документації

Звітна документація здається не пізніше трьох днів після завершення педагогічної практики в окремій підписаній паці (зразок 1). Нижче, як приклад, наведемо фрагменти документації підготовленої студентами Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Документ 1. Індивідуальний план роботи студента складає на весь період практики. Він включає в себе всі розділи роботи, які заплановані програ-

Зразок 1

Звітна документація
з педагогічної практики студента 43 групи
факультету фізичної культури
Микулінського Олексія Івановича
який проходив практику у ЗОШ № ____
з _____ по _____ 20__ р.

Методист
_____
Вчитель фізичної
культури
_____

Харків 20__

Зразок 2

Індивідуальний план
роботи студента 43 групи
факультету фізичної культури
Микулінського Олексія Івановича
який проходив практику у ЗОШ № ____
з _____ по _____ 20__ р.

Методист
_____
Вчитель фізичної
культури
_____

Харків 20__

мою педагогічної практики. План містить наступні графи: № з/п, зміст роботи, дата виконання роботи, відмітка про виконання роботи.

Індивідуальний план роботи студента-практиканта Микулінського О. І. з 18.01.10 р. — 20.02.10 р.

№	Зміст роботи	Дата виконання роботи	Відмітка про виконання
	<i>Перший тиждень (18.01.10 — 22.01.10)</i>		
1	Участь в настановчій конференції ХНПУ ім. Г.С.Сковороди.	14.01	Виконано
2	Знайомство зі школою, адміністрацією і колективом вчителів фізичної культури, матеріальною базою, шкільною документацією.	19.01	Виконано
3	Складання і затвердження планів роботи і тематичного плану.	20.01	Виконано
4	Оформлення «Куточка практиканта»	Протягом тижня	Виконано
5	Перегляд і обговорення уроків фізичної культури, проведених вчителями школи.	Протягом тижня	Виконано
6	Допомога у проведенні уроків фізкультури в середніх класах.	Протягом тижня	Виконано
7	Відвідування уроків з різних предметів у закріпленому класі.	Протягом тижня	Виконано
8	Ведення щоденника педагогічних спостережень.	Протягом тижня	Виконано
9	Проведення «Малих Олімпійських Ігор».	20.01.—21. 01.	Виконано
10	Збір бригади та планування роботи на наступний тиждень	21. 01.	Виконано
11	Написання конспектів уроків для закріпленого класу.	Протягом тижня	Виконано
	<i>Другий тиждень (25.01.10 — 29.01.10)</i>		
12	Перегляд і обговорення уроків фізичної культури проведених вчителем школи.	Протягом тижня	Виконано
13	Проведення уроків фізкультури у закріпленому класі.	27.01,29.01	Виконано
14	Допомога у проведенні уроків фізкультури в середніх класах.	Протягом тижня	Виконано
15	Відвідування уроків з різних предметів у закріпленому класі.	Протягом тижня	Виконано
16	Робота з науково-методичною літературою	Протягом тижня	Виконано
17	Зустріч з класним керівником (бесіда, ознайомлення з виховною роботою класу на II семестр)	26. 01.	Виконано
18	Збір бригади.	28. 01.	Виконано
19	Ведення щоденника педагогічних спостережень.	Протягом тижня	Виконано
20	Написання конспектів уроків для закріпленого класу.	Протягом тижня	Виконано
	<i>Третій тиждень (1.02 — 5.02)</i>		
21	Перегляд і обговорення уроків фізичної культури проведених вчителем школи.	Протягом тижня	Виконано
22	Проведення уроків фізкультури у закріпленому класі.	3. 02., 5. 02.	Виконано
23	Допомога у проведенні уроків фізкультури в середніх класах.	Протягом тижня	Виконано
24	Робота з науково-методичною літературою.		Виконано
25	Відвідування уроків з різних предметів у закріпленому класі.	Протягом тижня	Виконано
26	Ведення щоденника педагогічних спостережень.	Протягом тижня	Виконано
27	Збір бригади, обговорення проміжних підсумків роботи.	4. 02.	Виконано
28	Відвідування виховної години у закріпленому класі.	5. 02.	Виконано
29	Написання конспектів уроків для закріпленого класу.	Протягом тижня	Виконано
	<i>Четвертий тиждень (8.02 — 12.02)</i>		
30	Перегляд і обговорення уроків фізичної культури проведених вчителем школи.	Протягом тижня	Виконано

31	Проведення уроків фізкультури у закріпленому класі.	10.02 – 12.02	Виконано
32	Допомога вчителю у проведенні уроків фізкультури в середніх класах.	Протягом тижня	Виконано
33	Відвідування уроків з різних предметів у закріпленому класі.	Протягом тижня	Виконано
34	Збір бригади, планування роботи на наступний тиждень.	11. 02.	Виконано
35	Відвідування виховної години в закріпленому класі.	12.02	Виконано
36	Ведення щоденника педагогічних спостережень.	Протягом тижня	Виконано
37	Розробка виховного заходу.	Протягом тижня	Виконано
38	Написання конспектів уроків для закріпленого класу.	Протягом тижня	Виконано
	П'ятий тиждень (15.02 – 19.02)		
39	Перегляд і обговорення уроків фізичної культури проведених вчителем школи.	Протягом тижня	Виконано
40	Проведення контрольного уроку у закріпленому класі.	17.02.	Виконано
41	Допомога у проведенні уроків фізкультури в середніх класах.	Протягом тижня	Виконано
42	Проведення виховної години у закріпленому класі.	16. 02.	Виконано
43	Підготовка звіту про проходження практики.	Протягом тижня.	Виконано
44	Підписання психолого-педагогічної характеристики учня у класного керівника.	19. 02.	Виконано
45	Здача документації	20.02.	Виконано
46	Участь у підсумковій конференції		Виконано

Практикант

Микулінський О. І.

Документ 3. Річний навчальний план.
Він складається на основі програми і містить *інваріантні* модулі:

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
<i>Теоретико-методичні знання</i>	
Раціональний руховий режим школяра (добовий, тижневий та протягом року). Форми занять рекреаційної, фізкультурно-оздоровчої та спортивної спрямованості. Відродження Олімпійських ігор сучасності. Засоби розвитку сили, гнучкості та методи контролю. Ознаки перевтоми та засоби їх попередження.	Учень, учениця: п о я с н ю є значення раціонального рухового режиму для здоров'я людини; н а з и в а є форми занять рекреаційної, фізкультурно-оздоровчої та спортивної спрямованості; х а р а к т е р и з у є відродження Олімпійських ігор сучасності, засоби та методи розвитку сили, гнучкості, ознаки перевтоми; в о л о д і є методами контролю за розвитком сили, гнучкості; засобами самоконтролю за адекватністю фізичних навантажень за суб'єктивними відчуттями; д о т р и м у є т ь с я правил техніки безпеки на уроках і під час позаурочних фізкультурних занять;

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
<i>Загальна фізична підготовка</i>	
Стройові прийоми; шиккування та перешикування; ходьба; біг; стрибки; загальнорозвивальні вправи (вправи на місці та в русі, в парах, без предмета, з предметами — м'ячами, гімнастичними палицями, скакалками, набивними м'ячами — 1 кг, у парах); вправи для формування постави;	в и к о н у є організовувальні вправи, ходьбу, біг, стрибки; загальнорозвивальні вправи, вправи для формування постави та запобігання плоскостопості, танцювальні вправи, вправи для розвитку швидкості, спритності, витривалості, сили та гнучкості.
вправи для розвитку швидкості: повторний біг на відрізках 15–30 м; прискорення до 15 м із різних вихідних положень зі зміною швидкості і напрямку за сигналом;	
вправи для розвитку спритності: різновиди стрибків із завданнями зі зміною напрямку; стрибки з поворотами, через різноманітні предмети; метання малого м'яча в ціль; акробатичні вправи; вправи на рівновагу; подолання смуги перешкод; «човниковий» біг 4×9 м; рухливі ігри;	

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
вправи для розвитку витривалості: рівномірний біг до 1000 м; перемінний біг 200—400 метрових відрізків зі швидкістю 2—3,5 м/с і 30—50 м прискореного бігу зі швидкістю 4—4,5 м/с; стрибки зі скалкою; рухливі та спортивні ігри;	
вправи для розвитку сили: згинання і розгинання рук в упорі лежачи; підтягування у висі та у висі лежачи на перекладині; присідання на одній та двох ногах; згинання та розгинання рук в упорі стоячи біля стіни під кутом 45—50°; кидання і ловіння набивного м'яча в парах;	
вправи для розвитку гнучкості: вправи з широкою амплітудою рухів руками і ногами; махові рухи; активні та пасивні нахили; відведення ніг та рук за допомогою партнера; вправи на розтягування.	

та чотири варіативних модулів: гімнастика, легка атлетика, баскетбол, футбол (зразок 4).

Документ 4. Тематичний план з розділу програми для паралелі класів. Тематичний план упорядковується на основі одного з варіативних модулів (зміст) і річного плану графіку (зразок 4):

3 рік навчання (баскетбол)

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
<i>Теоретичні відомості</i>	
Український баскетбол на сучасному етапі; методика виховання витривалості; самоконтроль на заняттях баскетболом.	Учень, учениця: х а р а к т е р и з у є стан українського баскетболу на сучасному етапі; н а з и в а є провідні баскетбольні клуби країни, області, міста; видатних баскетболістів України; п о я с н ю є засоби фізичної підготовки баскетболіста; м е т о д и к у виховання витривалості; н а в о д и т ь п р а в и л а самоконтролю під час занять спортом; зовнішні ознаки втоми і перевтоми та засоби її запобігання; д о т р и м у є т ь с я правил безпеки під час занять баскетболом;

<i>Спеціальна фізична підготовка</i>	
Спеціальні вправи для розвитку фізичних якостей, рухливі ігри та естафети.	в и к о н у є прискорення з місця на 5, 10, 15, 20 м з різних стартових положень; «човниковий» біг 4×9 м; серійні стрибки поштовхом двох і однієї ноги з діставанням високих предметів; вправи з обтяженнями, набивними м'ячами; вправи для розвитку сили м'язів тулуба, плечового пояса та кистей рук, гнучкості; рухливі ігри та естафети з бігом і стрибками;
<i>Техніко-тактична підготовка</i>	
Чергування різних способів пересувань, ведення, передач та кидків м'яча. Гра в захисті: протидія атакуючим прийомом суперника.	в и к о н у є різноманітні способи пересувань, бігу, стрибків під час активної протидії захисників; чергування різних прийомів ловіння, передач м'яча двома руками зверху та знизу; накривання і відбивання м'яча; з а с т о с о в у є чергування різних способів ведення м'яча без зорового контролю; кидки однією рукою з місця, в русі й у стрибку; штрафний кидок; технічні прийоми нападу і захисту у взаємодіях з партнерами під час гри.

Тематичний план-графік — конкретизує навчальний план і програму. Він визначає:

- 1) зміст навчального матеріалу;
- 2) послідовність навчання вправам;
- 3) взаємозв'язок уроків фізичної культури;
- 4) систему контрольних уроків.

Тематичний план-графік упорядковується за розділами навчального плану.

Основний зміст тематичного плану слід розпочинати з оформлення перших двох граф. У графу «Зміст навчального матеріалу» планується перелік тем інваріантних модулів і обраного для планування варіативного модуля (див. зміст модулів вище).

Після заповнення перших двох граф у графі «Номери уроків» розставляється нумерація уроків згідно даної теми у річному плану-графіку з урахуванням тестових уроків.

У процесі планування необхідно враховувати:

- теоретичні відомості плануються згідно річного плану;
- стройові вправи плануються на кожному уроці;
- загальнорозвивальні вправи плануються на кожному уроці, перший комплекс в русі, другий — на місці;
- на одному уроці не можна планувати вивчення вправ між якими можливий негативний перенос навички.

Зразок 3

План-графік розподілу навчального матеріалу на 2009—2010 навчальний рік для учнів 7-х класів Харківської гімназії № 55 (із розрахунку на 105 уроки) студента практиканта Микулінського О.І.

№	Навчальний матеріал	Кіль-кість годин	Номери уроків																															
			I четверть																II четверть															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33		
У процесі уроків																																		
1	Теоретико-методичні знання																																	
2	Гімнастика	19																																
3	Легка атлетика	28	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+																+	+	+	+	+	+	
4	Баскетбол	23																																
5	Футбол	23														+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		
6	ОКТ	12											+	+																				
	Разом	105																																

№	II четверть																III четверть																				
	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68		
1																																					
2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
3																																					
4																	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
5																																					
6																+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	

№	III четверть																IV четверть																						
	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105		
1																																							
2																																							
3																																							
4	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
5																																							
6																																							+

Зразок 4.1

«Затверджую»

Методист _____

Оцінка _____

Тематичний план
зі спортивних ігор (модуль «Баскетбол») для учнів 7-х класів
на 2009 – 2010 навчальний рік

Кількість годин 25 (баскетбол — 23, контрольні — 2)

Орієнтовні навчальні нормативи

Зміст навчального матеріалу	Стать	Рівень навчальних досягнень учнів			
		початковий	середній	достатній	високий
Кидки м'яча після ведення та подвійного кроку (з 5-ти випробувань)	хлопці	жодного влучного кидка	1	2	3
	дівчата		1	2	3
Шість штрафних кидків	хлопці	жодного влучного кидка	1	2	3
	дівчата		1	2	3

№	Зміст навчального матеріалу	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
1	Теоретико-методичні знання																									
	Український баскетбол на сучасному етапі		+																							
	Методика виховання витривалості			+																						
	Самоконтроль на заняттях баскетболом;				+																					
2	ЗФП																									
	стройові прийоми;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	шикування та перешикування;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	ходьба;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+									
	біг;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+									
	стрибки;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+									
	ЗРВ: на місці;					+	+	+	+					+	+	+	+									
	в русі;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	в парах;	+	+	+	+					+	+	+	+					+	+	+	+	+	+	+	+	+
	вправи для формування постави;	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3	СФП																									
	Спеціальні вправи для розвитку фізичних якостей:																									
	прискорення з місця 5,10,15,20 м з різних стартових положень;							+	+	+	+	+														
	човниковий біг 4×9 м;													+	+	+	+	+								

№	Зміст навчального матеріалу	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73
	серійні стрибки пошто- хом двох і однієї ноги зі дістанням високих предметів;													+	+	+	+									
	вправи з набивними м'ячами;	+	+	+																						
	вправи для розвитку сили м'язів тулуба, плечового поясу і ки- стей рук;				+	+	+										+	+	+	+	+	+				
	рухливі ігри та естафети з бігом і стрибками;			+			+			+			+			+										
4	Техніко-тактична підготовка																									
	Техніка нападу:																									
	Пересування: чергування способів пересування під час активної проти дії захисників	П	П	У	У																					
	Передачі і ловіння м'яча: чергування різних прийомів ловіння, передач м'яча двома руками зверху та знизу						П	П	П	У	У															
	Кидки м'яча:																									
	кидок однією рукою зверху			В	П	У	У																			
	кидок однією рукою в русі та стрибку							В	В	П	П	У	У	К											К	К
	штрафний кидок										П	П	П	У	У	К									К	К
	Ведення м'яча																									
	чергування різних способів ведення									П	П	У	У													
	Техніка захисту:																									
	Заволодіння м'ячем:																									
	накривання і вибивання м'яча	В	П	П	У																					
	Тактика нападу:																									
	Групові дії:																									
	взаємодії в трійках «вісімкою»					В	П	П	У																	
	заслон		П	П	У																					
	Командні дії:																									
	організація позиційного на- паду і швидкого прориву													П	П	У	У									
	Тактика захисту:																									
	Індивідуальні дії без м'яча:																									
	ухилення з-під заслону	В	П	П	У																					
	Групові дії:																									
	організація підстрахування під час переходу нападника під щит													В	В	В	В	П	П	П	П	П				
	Навчальна гра				+	+		+	+		+	+		+	+		+	+	+	+	+	+	+	+		

Документ 5. Календарний план на чверть для закріпленого класу. Календарний план складається на чверть або півріччя для окремого класу на підставі річного і тематичного плану. В ньому детально, ніж у тематичному розписується зміст уроків. На практиці студент складає його на одну чверть, що припадає на період практики, для одного закріпленого за ним середнього класу. План має наступні графи:

1. Номер уроку.
2. Зміст уроку.
3. Дата проведення.
4. Примітки.

Упорядкування календарного плану розпочинається з написання титульного аркушу, де вказують: номер чверті, клас, загальну кількість годин, навчальні нормативи (див. зразок 5).

Зміст календарного плану упорядковується з оформлення перших двох граф. У графу «Номер уроку» вносяться номери уроків відведені на дану чверть згідно річного плану-графіку. Якщо календарний план складається на III чверть, то перший урок буде «49» (в разі якщо річний план складався на 105 уроків). У графу «Зміст уроку» планується весь навчальний матеріал запланований на цей урок у тематичному плані.

Для якісного складання календарного плану обов'язково потрібно використовувати методичну літературу з тієї або іншої планової теми.

Документ 6. Конспекти уроку. Конспект уроку упорядковується на один урок на підставі тематичного і календарного планів. В ньому детально розписується підготовча, основна та заключна частини уроку, наводиться дозування вправ та організаційно-методичні вказівки.

Зразок 5.1

«Затверджую»

Методист _____

Оцінка _____

Календарний план на III чверть
для учнів 7-А класу Харківської гімназії № 55
на 2009—2010 навчальний рік

Кількість годин 25 (баскетбол — 23, контрольні — 2)

Орієнтовні навчальні нормативи

Зміст навчального матеріалу	Стать	Рівень навчальних досягнень учнів			
		початковий	середній	достатній	високий
Кидки м'яча після ведення та подвійного кроку (з 5-ти випробувань)	хлоці	жодного влучного кидка	1	2	3
	дівчата		1	2	3
Шість штрафних кидків	хлоці	жодного влучного кидка	1	2	3
	дівчата		1	2	3

№ уроку	Зміст уроку	Дата проведення	Примітки
49	Стройові прийоми; шиккування та перешиккування; ходьба; біг; стрибки ЗРВ: в русі; в парах; вправи для формування постави СФП: вправи з набивними м'ячами Техніко-тактична підготовка. Пересування: чергування способів пересування під час активної проти дії захисників Заволодіння м'ячем: накривання і вибивання м'яча Індивідуальні дії без м'яча: ухилення з-під заслону	13.01.2010	
50			
51			
52			

План-конспект складається з наступних граф:

1. Частина уроку.
2. Зміст уроку.
3. Дозування.
4. Організаційно-методичні вказівки.

Складання конспекту уроку розпочинається з написання титульного аркушу на якому вказуються: порядковий номер уроку, клас, номер школи, завдання уроку, місце проведення, кількість учнів, дата проведення, інвентар (див. зразок 6.1).

Основний зміст конспекту уроку послідовно заповнюється у чотирьох графах.

У заповненні графи «Зміст уроку» необхідно дотримуватися деяких методичних правил:

- при плануванні загальнорозвивальних вправ, а також вправ спрямованих на розвиток рухових здібностей необхідно подавати повний опис вправ у відповідності до гімнастичної термінології;
- при плануванні домашніх завдань необхідно вказувати їх точний зміст і дозування.

Графа «Організаційно-методичні вказівки» заповнюється обов'язково при плануванні завдань «ознайомити» або «навчити».

Список літератури

1. Воробйов М.І. Практика в системі фізкультурної освіти: Навчальний посібник / Воробйов М.І., Круцевич Т.Ю. — Київ: Олімпійська література, 2006. — 191 с.
2. Терентьева Н.М., Масляк І.П., Мамешина М.А. Педагогічна практика в школі: Навчальний посібник / Терентьева Н.М., Масляк І.П., Мамешина М.А. — Харків: ХДАФК, 2009. — 208 с.
3. Педагогічна практика студентів / за ред. проф. А.Д. Бондаря. — Київ: «Вища школа», 1972. — 251 с.
4. Педагогическая практика в школе / Балбенко С.Ю., Васин Ю.Г., Медведев В.Ф., Мирошниченко В.И. — Киев: «Выща школа», 1990. — 136 с.

Титульний аркуш

Зразок 6.1

«Затверджую»

Методист _____

Оцінка _____

План-конспект уроку № 53

з фізичної культури для учнів 7-А класу гімназії № 55 м. Харкова
студента ІV курсу 42 групи ХНПУ ім. Г. С. Сковороди
Микулінського Олексія Івановича

Завдання уроку:

1. Вивчити взаємодію гравців у трійках «вісімкаю».
2. Повторити передачу м'яча двома руками від грудей на місці.
3. Удосконалити кидок м'яча однією рукою зверху.
4. Розвивати силу.

Місце проведення: спортивний зал школи.

Кількість учнів: 26 чол.

Дата проведення: 27.01.10.

Інвентар: баскетбольні м'ячі.

№ п/п	Зміст уроку	Дозування	Організаційно-методичні вказівки
Підготовча частина (15 хв.)	Шикування, повідомлення задач уроку.	1 хв	Фронтальний спосіб організації учнів.
	1. ЗФП		
	Стройові вправи (повороти на місці)	1 хв	За командою вчителя
	Ходьба:		
	на носках;	20 м	Руки вгору
	на п'ятках;	20 м	Руки за голову
	на зовнішній та внутрішній стороні стопи;	20 м	Руки на поясі
	перекатом з п'ятки на носок;	30 м	Руки працюють вільно.
	Звичайний біг	200 м	Дотримуватись дистанції
	Бігові вправи:		
	приставним кроком правим та лівим боком;	30 м	Руки на поясі.
	спиною вперед;	30 м	Дивитися через праве плече
	схресним кроком правим та лівим боком;		Руки в сторони
	з підніманням стегна;		Руки працюють як при звичайному бігу
	з захлестом гомілки;		Гострим коліном вперед, стопа на себе
	стрибками;		
	серійні стрибки з діставанням високих предметів.		Поштовхом однієї намагатися дістати до кільця.
	Комплекс ЗРВ на місці:		
	В. П. — о. с. 1-2 — коло лівою рукою всередину. 3 — стійка на носках, руки в сторони. 4 — В. П. 5-8 — те саме правою рукою.	8	Слідкувати за амплітудою виконання вправи
	В. П. — о.с. 1 — зігнути ліву ногу у групуванні. 2 — В. П. 3-4 — те саме правою.	8	Звернути увагу на щільність групування
В. П. — о.с. 1 — крок лівою ногою в сторону, руки в сторони. 2 — нахил ліворуч, руки за голову. 3 — випростатися, руки в сторони. 4 — В. П. 5-8 — те саме в інший бік.	8	Звернути увагу на виконання нахилу ліворуч і праворуч	
В. П. — о.с. 1 — поворот тулуба ліворуч, ліву руку в сторону, долонею вгору, праву — за голову. 2 — В. П. 3-4 — те саме з поворотом праворуч.	8	Слідкувати за амплітудою виконання поворотів	
В. П. — о.с. 1 — упор присівши. 2 — упор стоячи. 3 — упор присівши. 4 — В.П.	8		
В. П. — о.с. 1-2 — крок лівою ногою назад, нахил назад, руки дугами назад вгору. 3 — приставляючи ліву ногу, нахил вперед, руки вперед. 4 — В. П. 5-8 — те саме кроком правою.	8		
В. П. — о. с. 1 — руки до плечей. 2 — різнойменний мах лівою, ліву руку в сторону, праву вперед, долонею вниз. 3 — приставити ліву, руки до плечей. 4 — В. П. 5-8 — те саме правою.	8	Слідкувати за амплітудою виконання махових рухів	
В. П. — о. с. 1-2 — стрибки на двох ногах. 3 — стрибком поворот ліворуч. 4 — стрибком поворот праворуч.	8		

№ п/п	Зміст уроку	Дозування	Організаційно-методичні вказівки
	Ходьба на місці	1 хв.	
Основна частина (25 хв.)	2. СФП: Згинання-розгинання рук в упорі лежачи з опором партнера;		В парах. Один учень виконує згинання-розгинання рук, а партнер чинить помірний опір надаваючи руками на плечі.
	3. ТЕХНІКО-ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА		
	Взаємодія гравців у трійках «вісімкою».	8 хв.	Учні в трійках за лицевою лінією майданчика, м'ячі в центральних учнів. За сигналом перша трійка розпочинає рухатися вперед, учень з м'ячем передає його партнеру справа і робить забігання в сторону передачі перетинаючи шлях партнера. Партнер отримавши м'яч відповідно робить передачу третьому учаснику наліво і пересувається на його місце і т. д.
	Передача м'яча двома руками від грудей на місці: передача м'яча зі зміною відстані між партнерами;	6 хв. 3 хв. 3 хв.	Учні в парах на відстані 4-5 м. один від одного. За сигналом — виконання передачі між партнерами. Звернути увагу на виконання колового руху рук з м'ячем перед грудьми та активне випрямлення рук і розгинання ніг в заключній фазі передачі. Поступово збільшити відстань між партнерами до 6 м.
	передача м'яча двома руками від грудей з відскоком від підлоги.	3 хв.	Те саме, але зусилля при передачі направляти у напрямку вперед-вниз з допомогою активного руху пальців та кистей.
	Кидок м'яча однією рукою зверху. кидок м'яча з різних відстаней від щита.		Учні розподіляються на групи, кожне група стає в колону по одному біля свого щита. Всі в групах по черзі виконують кидки в кошик. Звернути увагу на активне та узгоджене розгинання ніг з роботою руки в завершальній фазі кидка. За сигналом вчителя збільшується відстань до щита.
	Навчальна гра.	8 хв.	Із застосуванням вивчених техніко-тактичних елементів
Заключна частина (10 хв.)	Ходьба з відновленням дихання: 1-2 — вдих ,руки вгору; 3-4 — видих руки вниз.	1 хв.	В колону по одному, дистанція 2 кроки.
	Шиккування, підведення підсумків уроку.	3 хв.	Фронтальний спосіб організації учнів
	Домашнє завдання.	1 хв.	Згинання-розгинання рук в упорі лежачи: хл. — 3x25 р. дів. — 3x15 р.

Вчитель ФК
Оцінка:

Лукаш Л.В.

5. Педагогическая практика студентов физического воспитания: Progr. пед. ин-тов. — М., 1986.
6. Положення про практику студентів вищих навчальних закладів (проект) / Режим до-
ступа mon.gov.ua/images/gr/obg/.../proekt_pologenia_09_02_2011.doc
7. Фізична культура в школі: Методичний посібник / за загальною редакцією С.М. Дятленка. — К.: Літера ЛТД, 2009. — 176 с.

Надійшла до редакції 15.08.2011 р.

Худолей О.Н., Иващенко О.В., Карпунец Т.В., Кринін Ю.В. Педагогическая практика в школе. Сообщение I. Аннотация. В статье рассматривается программа педагогической практики в средних классах общеобразовательной школы. Конкретизируются: цель и задание практики, длительность и сроки проведения, обязанности практикантов, содержание работы, перечень отчетной документации. Приводятся образцы оформления отчетной документации и объяснения к ее упорядочиванию.

Ключевые слова: педагогическая практика, программа, документы планирования.

Khudolii O.N., Ivashenko O.V., Karpunec T.V., Krinin U.V. Pedagogical practice is at school. Report I. Annotation. In the article the program of pedagogical practice is examined in the middle classes of general school. Specified: aim and task of practice, duration and terms of realization, duties of practice, maintenance of work, list of current documentation. Standards over of registration of current documentation and explanation are brought to her arrangement. **Keywords:** pedagogical practice, program, planning documents.

- Худолий О.М.**
Х98 Основи методики викладання гімнастики: Навч. посібник. У 2-х томах. — 4-е вид., випр. і доп. — Харків: «ОВС», 2008. — Т. 2. — 464 с: іл.
ISBN 966-7858-55-1.

У навчальному посібнику розглянута методика викладання гімнастики в школі і ДЮСШ, а також методика організації і проведення змагань зі спортивної гімнастики.

Посібник рекомендовано викладачам і студентам факультетів фізичного виховання вищих педагогічних навчальних закладів III—IV рівня акредитації та вчителям фізичної культури середніх загальноосвітніх шкіл.

- Худолий О.М.**
Х98 Основи методики викладання гімнастики: Навч. посібник. У 2-х томах. — 4-е вид., випр. і доп. — Харків: «ОВС», 2008. — Т. 2. — 464 с: іл.
ISBN 966-7858-54-5.
ISBN 966-7858-56-1(II).

У навчальному посібнику розглянута методика викладання гімнастики в школі і ДЮСШ, а також методика організації і проведення змагань зі спортивної гімнастики.

Посібник рекомендовано викладачам і студентам факультетів фізичного виховання вищих педагогічних навчальних закладів III—IV рівня акредитації та вчителям фізичної культури середніх загальноосвітніх шкіл.

Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів
(лист № 14/18.2—1928 від 17.11.03)